

3.2 Forsinket eller uteblitt levering²

Selgeren og kjøperen overholder som regel pliktene sine. Varen blir levert som avtalt, kjøpesummen blir betalt, og varen er i samsvar med avtalen. Det hender likevel at kjøpet ikke blir gjennomført som planlagt, fordi leveringen uteblir eller selgeren leverer for seint. Dette kalles forsinkelse, og er temaet i dette avsnittet. I andre tilfeller fungerer ikke varen som den skal, eller tingen er ikke i samsvar med det kjøperen hadde grunn til å forvente. Da er det en mangel ved varen, og det er temaet i avsnitt 3.3.

3.2.1 Leveringen og risikoens overgang

Leveringsstedet

Selgeren skal etter forbrukerkjøpsloven § 5 holde tingen klar for henting på sitt forretningssted. Hovedregelen er derfor at alle forbrukerkjøp er «hentekjøp» med mindre noe annet er avtalt.

Leveringstidspunktet

Selgeren skal etter forbrukerkjøpsloven § 6 levere varen «uten unødig opphold og senest innen 30 dager» dersom annet ikke er avtalt. Forsinkelse kan derfor konstateres hvis varen ikke blir levert i samsvar med denne regelen.

Risikoens overgang

Dersom varen av en eller annen grunn har gått tapt og derfor ikke kan bli levert, må tapet ha skjedd mens selgeren hadde «risikoen», hvis forbrukeren skal ha grunnlag for å rette krav mot selgeren.

Med «risiko for varen» siktes det til hvem som må bære tapet hvis varen går tapt, skades eller minker i verdi som ikke beror på selgeren, jf. § 13. Typiske eksempler er at varen blir skadet av brann, flom eller annen ulykke eller at den blir stjålet. Regelen om risikoens overgang fra selger til forbruker står i forbrukerkjøpsloven § 14.

---

² I 4. opplag er det gjort endringer i dette avsnittet i tråd med regler i forbrukerkjøpsloven som trer i kraft 1. januar 2024.

Forbrukerkjøpsloven § 14 Risikoens overgang

Risikoen går over på forbrukeren når tingen er **overtatt** av forbrukeren. Hvis overtakelsestidspunktet er kommet og forbrukeren unnlater å overta en ting som er stilt til hans eller hennes rådighet, har forbrukeren likevel risikoen for tap eller skade som skyldes egenskaper ved tingen selv, for eksempel forråtelse.

Skal forbrukeren **hente** tingen på et annet sted enn hos selgeren, går risikoen over når overtakelsestidspunktet er kommet og forbrukeren er kjent med at tingen er stilt til hans eller hennes rådighet på leveringsstedet.

Risikoen går ikke over på forbrukeren før det ved merking, transportdokument eller på annen måte er gjort klart at tingen er tiltenkt forbrukeren.

Ved **sendekjøp** går risikoen over på forbrukeren når forbrukeren, eller en tredjeperson forbrukeren har pekt ut som ikke er fraktføreren, fysisk har fått varene i sin besittelse. Risikoen går likevel over på forbrukeren når varene **overlates til fraktføreren**, dersom det er forbrukeren som har gitt fraktføreren transportoppdraget, og det ikke var selgeren som tilbød dette transportalternativet. Annet punktum berører ikke forbrukerens rettigheter overfor fraktføreren.

Er en ting kjøpt og levert på prøve eller for øvrig med rett til tilbakelevering, har forbrukeren risikoen for tingen inntil den igjen er overtatt av selgeren.

Dette gjelder likevel ikke når forbrukeren har rett til å levere tingen tilbake etter angrerettloven eller tilsvarende angrefrist etter avtale om forbrukerkjøp.

Det følger av forbrukerkjøpsloven § 14(1) at risikoen går over fra selgeren til forbrukeren når tingen er overtatt av forbrukeren. Det vil si når den overtas av deg som forbruker eller av en person som du har valgt til å hente eller motta varen. «Overtas» betyr at du eller din representant får varen i fysisk besittelse.

... ved hentekjøp

Ved hentekjøp går risikoen som hovedregel over når varen blir overtatt av deg som forbruker. Risikoen kan likevel gå over før tingen er hentet, hvis tapet eller skaden skyldes egenskaper ved tingen selv, jf. § 14(1). Typiske eksempler kan være varer som råtner eller er utsatt for naturlig forringelse. Har du bestilt ei bløtkake som er klar for henting hos bakeren til avtalt tid, er det du som må ta regningen hvis du ikke henter den i tide og kaka i mellomtiden har blitt uspiselig på grunn av forringelse. Har du derimot kjøpt ting som ikke kan råtne eller forringes, for eksempel en pakke med klær og sko, har selgeren fortsatt risikoen selv om varene ikke ble hentet i tide.

Det forekommer ofte at det er avtalt henting på annet sted enn hos selgeren, for eksempel på et postkontor, transportterminal, butikk, bensinstasjon eller liknende sted. I slike tilfeller går risikoen over når leveringstiden er inne, selv om du ikke har hentet tingen, jf. § 14(2). Hvis varen befinner seg på et postkontor som skades av brann, er det din risiko hvis varen blir skadet, forutsatt at avtalt leveringstidspunkt er inne, og at du har fått informasjon om at varen kan hentes.

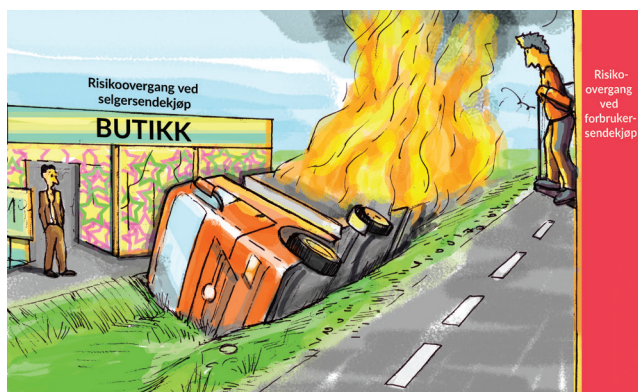
Regelen om risikoens overgang når varen skal hentes på postkontoret eller et annet sted, har unntak i de tilfellene som hører inn under angrerettloven, jf. § 14(5) andre punktum. Har du angrerett i henhold til lov eller avtale, har selgeren fortsatt risikoen selv om du ikke har hentet varen. Du vil lære mer om angrerett i avsnitt 3.4.

... ved sendekjøp

Ved sendekjøp er det avtalt at varen skal sendes med en fraktfører. I slike kjøp vil spørsmålet om risiko avhenge av om det er selger eller forbruker som gjorde avtale om transportoppdraget, jf. § 14(4).

Er det forbrukeren som ga transportoppdraget til fraktføreren, og dette fraktalternativet ikke er tilbudt av selgeren, går risikoen over når varen blir levert fraktføreren, jf. § 14(4) andre punktum. Har du som forbruker kjøpt en stol fra en møbelforretning i Bergen og gjort avtale med et transportfirma om å hente stolen hos selgeren og bringe den til deg i Molde, går risikoen over når transportfirmaet får møbelet overlevert fra selgeren. Blir det skadet underveis fra selger til deg, er det du som må ta saken opp med transportfirmaet. Saken er selgeren uvedkommende.

Er det selgeren som gir transportoppdraget til fraktføreren som skal bringe varen til deg, går risikoen over når du får varen i din fysiske besittelse, jf. § 14(4) første punktum. Det er i praksis det samme som at varen blir overtatt av forbrukeren, jf. § 7 første punktum.

Hvis dette er et sendekjøp der forbrukeren har gitt transportoppdraget til lastebilfirmaet (forbrukersendekjøp), har forbrukeren risikoen. Den gikk over da varene ble lastet på lastebilen. Hvis det er et sendekjøp der selgeren har gitt transportoppdraget til lastebilfirmaet (selgersendekjøp), har selgeren fortsatt risikoen. Risikoen går da ikke over før varen blir overtatt av forbrukeren.

TEST DEG SELV

1. Hva kan være kontraktbrudd fra selgers side?
2. Hva slags forhold på forbrukerens side kan føre til at forsinkelse ikke er kontraktbrudd fra selgers side?
3. Når går risikoen for varen over fra selgeren til forbrukeren?

ØVINGER

3.2.1

Lars bor i Oslo, men er for tiden på ferie i Kristiansand. En dag besøker han møbelforretningen Designbo AS i Kristiansand og bestiller en eksklusiv lenestol til kr 20 000. Leveringstiden var tre uker. Det ble avtalt at selgeren skulle kontakte et transportfirma som kunne frakte stolen til Oslo. Lars betalte kr 1 000 i forskudd (depositum). Resten skulle betales etter leveringen.

Transportoppdraget gikk til Fraktspesialisten AS, og stolen ble hentet av fraktføreren tre uker seinere.

I en skarp sving rett etter Arendal kjørte lastebilen ut av veien fordi sjåføren sovnet ved rattet. Stolen til Lars ble i likhet med de fleste andre varene i bilen totalskadet. Lars ville derfor ikke betale resten av kjøpesummen siden han ikke fikk stolen overlevert til seg. Selgeren hevdet at ulykken var ham uvedkommende og at Lars måtte betale den avtalte kjøpesummen fullt ut.

- Drøft og avgjør spørsmålet om Lars må betale kjøpesummen.

3.2.2

Ida ringte til Byggevarehuset AS og bestilte to vinduer. Etter fire uker fikk hun en melding fra forretningen om at vinduene sto klare til henting på forretningens lager. Kjøpesummen på kr 15 000 skulle etter avtalen betales kontant ved henting. På grunn av andre uforutsette utgifter måtte Ida utsette henting til neste lønnsdag tre uker seinere.

To uker etter at vinduene kunne hentes, ble Byggevarehuset AS utsatt for innbrudd og tyveri. Noen hadde tatt seg inn i lageret om natten med lastebil og stjålet en rekke kostbare byggevarer, deriblant Idas vinduer.

Byggevarehuset AS krevde at Ida betalte for vinduene, men Ida nektet for å ha noen som helst forpliktelse til å betale så lenge hun ikke hadde fått vinduene overlevert.

- Drøft og avgjør om Ida må betale for vinduene.

3.2.3

Linda har bestilt bløtkake hos Kakebaker Hansen AS til sin 30-årsdag. Etter avtalen skulle hun hente kaka før stengetid en lørdag. Linda ble så forhindret av biltrafikken at hun ikke rakk å hente kaka før stengetid. Hun måtte derfor vente til mandag morgen. Det viste seg da at kakekremen hadde surnet, og kaka måtte kastes. Linda ville derfor ikke betale for kaka.

- Drøft og avgjør spørsmålet om Linda må betale for kaka.

3.2.2 Forbrukerens krav

Forbrukerens krav ved uteblitt eller forsinket levering framgår av forbrukerkjøpsloven § 19.

Forbrukerkjøpsloven § 19 Forbrukerens krav ved forsinkelse

Dersom tingen ikke blir levert eller blir levert for sent og dette ikke skyldes forbrukeren eller forhold på forbrukerens side (forsinkelse), kan forbrukeren

- holde kjøpesummen tilbake etter § 20
- kreve oppfyllelse etter § 21
- kreve heving etter § 23
- kreve erstatning etter § 24

Forbrukeren holder kjøpesummen tilbake

Er varen forsinket eller uteblitt, kan du som forbruker holde kjøpesummen helt eller delvis tilbake. Det følger av forbrukerkjøpsloven § 20.

Forbrukerkjøpsloven § 20 Tilbakeholdsrett

Forbrukeren kan holde tilbake betalingen for å dekke krav som følge av selgerens forsinkelse, men ikke åpenbart mer enn det som vil gi betryggende sikkerhet for kravet.

Paragraf 20 bestemmer at du kan holde hele kjøpesummen tilbake hvis levering har uteblitt. Har du derimot fått varen levert, men for seint, vil du kanskje fremme et erstatningskrav, jf. § 24. I så fall kan du betale kjøpesummen fratrukket et passende beløp som med rimelighet dekker kravet ditt.

Forbrukeren krever oppfyllelse

Har leveringen uteblitt, kan du som forbruker velge å fastholde kjøpet. Det gjør du ved å kreve oppfyllelse, jf. § 21.

Forbrukerkjøpsloven § 21 Rett til oppfyllelse

Er leveringstiden kommet uten at tingen er levert, kan forbrukeren likevel **fastholde kjøpet** og **kreve oppfyllelse**.

Dette gjelder ikke om det foreligger en **hindring** som selgeren ikke kan overvinne, eller om en oppfyllelse vil medføre en så stor ulempe eller kostnad for selgeren at det står i vesentlig misforhold til forbrukerens interesse i at selgeren oppfyller. Faller vanskene bort innen rimelig tid, kan forbrukeren kreve oppfyllelse.

Forbrukeren taper sin rett til å kreve oppfyllelse om han eller hun venter urimelig lenge med å fremme kravet.

En selger som har fått problemer med å levere, kan ikke annullere kjøpet og tilby deg pengene tilbake hvis du som forbruker fortsatt krever levering.

I to situasjoner er det urimelig hardt for selgeren å måtte levere, se forbrukerkjøpsloven § 21 (2). Selgeren blir etter disse reglene fritatt for leveringsplikten når

- det foreligger en hindring som selgeren ikke kan overvinne, og
- levering fører til store ulemper eller kostnader for selgeren.

Uovervinnelig hindring – force majeure

En hindring er uovervinnelig når kjøpet gjelder en bestemt gjenstand, for eksempel et maleri eller en bruktbil, og disse tingene blir stjålet eller går tapt på grunn av brann, flom eller annen ulykke. Det samme gjelder hindring på grunn av offentlige vedtak om salgsforbud, import- eller eksportforbud. Ingen kan bli forpliktet til å oppfylle det umulige. Hindringer som skyldes ytre forhold utenfor selgerens kontroll, kalles force majeure. Force majeure opphever selgerens plikt til å levere, men ikke nødvendigvis hans eller hennes plikt til å betale erstatning for den uteblitte leveringen.

Stor ulempe eller kostnad

Stor ulempe eller kostnad kan oppstå hvis selgeren må skaffe varen fra en annen leverandør til høyere innkjøpspris enn han hadde planlagt. Ulempe og kostnad for selgeren skal vurderes i forhold til din interesse som forbruker i å få levering. Det er ikke nok til å bli fritatt for

leveringsplikt at selgeren vil gå med underskudd. Bare når underskuddet blir urimelig høyt, er det snakk om å oppheve leveringsplikten.

Du må som forbruker ikke vente urimelig lenge med å sette fram et krav om å få varen levert, se forbrukerkjøpsloven § 21 (3). Venter du for lenge, kan du tape retten til levering.

Forbrukeren hever kjøpet

Hvis varen er uteblitt eller forsinket, kan du som forbruker på nærmere bestemte vilkår heve kjøpet. Kjøpsavtalen blir annullert. Du og din motpart skal da levere tilbake det dere eventuelt har mottatt. Reglene om heving ved forsinkelse står i forbrukerkjøpsloven § 23.

Forbrukerkjøpsloven § 23 Heving

Har selgeren ikke levert tingen i tide i samsvar med § 6, skal forbrukeren oppfordre selgeren til å levere innen en rimelig tilleggsfrist for oppfyllelse. Dersom selgeren ikke leverer innen denne tilleggsfristen, kan forbrukeren heve avtalen.

Første ledd gjelder ikke hvis selgeren har nektet å levere varene, hvis levering innen avtalt tid er avgjørende for inngåelsen av avtalen, eller hvis forbrukeren før inngåelsen av avtalen har underrettet selgeren om at levering innen eller på et bestemt tidspunkt er avgjørende. Har selgeren i slike tilfeller ikke levert i tide i samsvar med § 6, kan forbrukeren umiddelbart heve avtalen.

Er tingen levert, må kravet om heving gjøres gjeldende innen rimelig tid etter at forbrukeren fikk vite om leveringen.

Rimelig tilleggsfrist

Har du som forbruker ikke fått varen levert som avtalt, må du som hovedregel ta kontakt med selgeren og gi ham en rimelig tilleggsfrist. Hva som er en rimelig tilleggsfrist, må vurderes konkret fra sak til sak. Rimelig frist vil avhenge av varens art, pris, selgerens skyld, hvilken ulempe det er for selgeren å få kjøpet hevet, og hvor stor betydning det har for deg som forbruker å få rask levering. Hvis du for eksempel har bestilt en ny bil til kr 600 000 som skal leveres innen ti uker fra fabrikkens, og en smittsom pandemi har ført til store forsinkelser i produksjonen, ville det være rimelig å gi selgeren en nokså lang tilleggsfrist. En bil er en vare som verken råtner eller forringes på annen måte. Prisen er høy, selgeren er ikke å klandre for forsinkelsen, og det vil kunne skape stor kostnad og ulempe for selgeren om kjøpet heves. Samtidig har ikke noen flere uker å vente all verdens betydning for forbrukeren. Hvis det derimot er bestilt en kake som skal leveres før et bursdagsselskap, kan en rimelig tilleggsfrist bare være en time eller to.

Tilvirkningskjøp

Tilvirkningskjøp er kjøp der selgeren har tatt på seg å produsere eller tilpasse et produkt etter forbrukerens ønsker og spesifikasjoner, for eksempel når en snekker lager ei bokhylle etter dine mål. I slike tilfeller blir leveringstiden som regel avtalt nøyte, men blir varen ikke levert innen det avtalte tidspunktet, må du gi selgeren en rimelig tilleggsfrist før du eventuelt hever kjøpet. Rimelig tilleggsfrist i et tilvirkningskjøp kan ofte være noe lengre enn for andre kjøp der varen for eksempel er lagervare.

Umiddelbar heving uten tilleggsfrist

Har du som forbruker inngått en klar og tydelig avtale med selgeren om hvor viktig det er for deg å få levering innen en bestemt frist, kan du heve kjøpet umiddelbart, uten tilleggsfrist, i henhold til § 23(2) dersom varen er forsinket. Dette følger blant annet av formuleringen *levering innen avtalt tid er avgjørende for inngåelsen av avtalen*.

Hvis du for eksempel har bestilt en sykkel og samtidig understreket overfor selgeren at den må leveres innen 30. juni fordi du skal bruke den på en fire ukers ferie fra 1. juli, kan du heve kjøpet umiddelbart dersom sykkelen ikke leveres til avtalt tid.

Du må sette fram et krav om heving i rimelig tid etter en eventuell sein levering, jf. § 23(3). Er ikke varen levert, løper det ingen formell hevingsfrist.

Forbrukeren krever erstatning

En selger som har levert varen for seint, kan få erstatningsansvar etter § 24. Ansvarer er et såkalt *kontrollansvar*. Det betyr at selgeren i utgangspunktet har et objektivt ansvar, et ansvar uavhengig av egen skyld, men ansvaret bortfaller dersom tapet er oppstått som følge av ytre forhold utenfor selgerens kontroll.

Forbrukerkjøpsloven § 24 Erstatning

Forbrukeren kan kreve **erstatning for tap han eller hun lider som følge av forsinkelse** fra selgerens side.

Dette gjelder likevel ikke så langt selgeren godtgjør at forsinkelsen skyldes **hindring utenfor hans eller hennes kontroll**, som selgeren ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av.

Fritak for erstatningsansvar

Erstatningsansvar etter § 24 forutsetter at de begivenhetene som har utløst hindringen, skyldes forhold på selgerens side. Han vil bli fritatt for ansvar hvis ett av vilkårene i § 24(2) er oppfylt.

Etter forbrukerkjøpsloven § 24(2) kan selgeren bli fritatt for erstatningsansvar hvis forsinkelsen skyldes en hindring som er utenfor selgerens kontroll, som for eksempel hvis varen er stjålet.

Forsinkelsen kan for det første skyldes en *hindring utenfor hans eller hennes kontroll*. Typiske eksempler er brann, flom, innbrudd og tyveri, salgsforbud, importforbud, osv., det vil si flere av de samme forhold som kan fritta for leveringsplikt etter § 21(2).

For det andre må det ikke kunne forventes at selgeren *burde tatt hindringene i betraktning* da avtalen ble inngått. Burde han for eksempel forstått at et importforbud kunne komme og gjøre det umulig å skaffe varen? I så fall blir han ikke fritatt for erstatningsansvar.

For det tredje blir selgeren ikke fritatt for erstatningsansvar hvis det er mulig for ham å *unngå eller overvinne følgene* av den forsinkede leveringen. Han kan for eksempel skaffe en tilsvarende vare fra en annen leverandør og levere denne, selv om det påfører ham tap.

Hva skal erstattes?

Er det grunnlag for erstatningsansvar etter forbrukerkjøpsloven § 24, blir neste oppgave å avgjøre hva slags tap du som forbruker kan kreve dekket. Det følger av forbrukerkjøpsloven §§ 52–54 at du bare kan få dekket det økonomiske tapet som forsinkelsen har påført deg. Et typisk eksempel er merutgiftene ved å kjøpe ny vare som skal erstatte den uteblitte (dekningskjøp).

3.2.3 Eksempeloppgave – Forsinket levering

OPPGAVE

Inga bestilte en ny TV av Media AS til kampanjeprisen kr 5 000. TV-apparatet ble betalt på forskudd, og det skulle etter avtalen bli levert om to uker.

Etter tre uker var TV-apparatet fortsatt ikke levert. Inga ringte forretningen og forlangte å få TV-apparatet levert straks. Forretningen beklaget at de var utsolgt på den modellen Inga hadde bestilt, og at de var ute av stand til å skaffe samme modell til samme pris.

I andre forretninger ble samme TV solgt for ordinær pris, kr 10 000.

Media AS tilbød Inga å velge mellom å få pengene tilbake eller kjøpe en annen modell som var kr 2 500 dyrere. Inga avviste tilbudene og forlangte at forretningen skaffet henne det TV-apparatet hun hadde bestilt, uansett hva det måtte koste dem.

- Drøft og løs kjøpstvisten.

LØSNINGSFORSLAG

Tvisten mellom Inga og Media AS er et forbrukerkjøp. Den skal derfor løses med forbrukerkjøpsloven av 2002, jf. § 1.

Inga kan fastholde kjøpet og kreve levering etter forbrukerkjøpsloven § 21(1). Spørsmålet blir da om bedriften kan bli fritatt for leveringsplikten etter forbrukerkjøpsloven § 21(2).

Det foreligger i dette tilfellet ingen hindring som det er umulig for forretningen å overvinne. Varen kan bli skaffet fra andre forretninger til kr 10 000, eller kanskje fra andre leverandører selv om innkjøpsprisen skulle være mer enn kr 5 000. Spørsmålet blir derfor om forretningen blir påført et urimelig tap som står i vesentlig misforhold til Ingas interesse i å få apparatet levert til kr 5 000.

Det skal atskillig mer til enn et mindre tap for å frita bedriften for leveringsplikt. Det foreligger ingen andre leveringshindringer enn høy innkjøpspris. Inga har derfor fortsatt krav på å få apparatet levert.

3.2.4 Eksempeloppgave – Leveringsplikt, heving og erstatningsansvar

OPPGAVE

Viktor bestilte en ny datamaskin av et kjent merke på internett fra Nettbutikken AS. Maskinen var priset til kr 3 000, som var en svært

gunstig pris. Straks etter å ha mottatt en ordrebekreftelse med opplysninger om at varen ville bli levert til Viktors adresse innen en uke, betalte Viktor kjøpesummen med betalingskortet sitt.

Viktor gledet seg til å motta den nye datamaskinen, men etter tre uker var den fortsatt ikke levert. I stedet fikk han en e-post fra Nettbutikken AS som opplyste om at maskinen ikke ville bli levert til den annonserte prisen. Maskinen var ifølge butikken vesentlig feilpriset. Den korrekte prisen skulle vært kr 8 000, noe som også var en gunstig pris for en datamaskin som ellers ble solgt i andre butikker for kr 10 000. Viktor kunne få kjøpt datamaskinen mot å innbetale kr 5 000 i tillegg til det han allerede hadde betalt. Viktor kunne også velge å få det innbetalte beløpet tilbake mot at han godtok at kjøpet ble annullert.

Viktor skrev tilbake at butikken ikke kunne trekke seg fra en bindende kjøpsavtale. Han fastholdt kjøpet sitt til kr 3 000, og dersom forretningen ikke ville levere innen en uke, ville han heve avtalen og kreve erstatning for merutgiftene ved å kjøpe maskinen i en annen forretning.

- Drøft og løs de kjøpsrettslige rettsspørsmålene oppgaven reiser.

LØSNINGSFORSLAG

Viktor verken innså eller burde innsett at prisen var satt ved en feiltakelse. Jeg legger derfor til grunn at kjøpsavtalen er bindende for Nettbutikken AS.

Kjøpet er et forbrukerkjøp. Tvisten kan derfor drøftes på grunnlag av forbrukerkjøpsloven av 2002, jf. § 1.

Det første spørsmålet er om Viktor kan fastholde kjøpet og kreve levering etter § 21(1). Varen ble ikke levert som avtalt. Det er derfor ikke tvil om at det foreligger kontraktbrudd fra selgerens side i form av forsinkelse. Nettbutikken AS kan likevel fritas for leveringsplikt hvis det foreligger en «stor ulempe eller kostnad» for selgeren som står i vesentlig misforhold til Viktors interesse i å få varen levert til kr 3 000, jf. forbrukerkjøpsloven § 21(2). Det blir ikke regnet som en vesentlig ulempe eller kostnad at en handel blir mindre lønnsom enn forutsatt. Selv om forretningen skulle tape litt penger på å selge til kr 3 000, kan verken ulempen eller kostnaden bli regnet som så stor at den står i et vesentlig misforhold til Viktors interesser i saken. Det kan derfor konkluderes med at Nettbutikken AS har leveringsplikt.

Neste spørsmål er om Viktor kan heve kjøpet hvis leveringen fortsatt uteblir. Etter § 23 kan Viktor som forbruker heve kjøpet etter utløpet av en rimelig tilleggsfrist som han har satt. I dette tilfellet har han gitt selgeren en tilleggsfrist på en uke. Siden det ikke er noen fysiske hindringer for rask levering, synes denne tilleggsfristen å være rimelig. Viktor kan derfor heve kjøpet dersom maskinen ikke er mottatt innen en uke.

Et tredje spørsmål er om Viktor kan kreve erstatning hvis maskinen ikke blir levert. Erstatningsansvaret til Nettbutikken AS følger av forbrukerkjøpsloven § 24. Bestemmelsen gir forretningen et kontrollansvar som den bare kan bli fritatt for hvis forsinkelsen skyldes ytre forhold utenfor selgerens kontroll. I dette tilfellet er «hindringen» et indre forhold som skyldes selgeren. Nettbutikken AS har derfor erstatningsansvar. Erstatningen skal måles ut etter reglene i forbrukerkjøpsloven kapittel 11.

Nettbutikken AS skal etter forbrukerkjøpsloven § 52 erstatte forbrukerens økonomiske tap. Medhold i hevingskravet har allerede gitt Viktor rett til å få kjøpesummen, kr 3 000, tilbake. Utover dette vil § 53 gi ham rett til å få merutgiftene til et forsvarlig dekningskjøp erstattet. Det må antas at et dekningskjøp til vanlig markedspris, kr 10 000, er forsvarlig. Viktor får derfor dekket forskjellen mellom kjøpesummen og prisen etter dekningstransaksjonen. Denne forskjellen er kr 7 000.

ØVINGER

3.2.4

2Hjul AS selger motorsykler. En dag ble det inngått avtale med Petter om salg av en motorsykkel til kr 250 000. Petter betalte et forskudd på kr 50 000. Motorsykkelen skulle klargjøres innen to uker, og restbeløpet skulle betales ved levering. Like før fristen var ute, brant bedriftens lokaler ned til grunnen, og alle motorsyklene ble ødelagt. Brannen ble utløst av et lynnedslag. 2Hjul AS kunne ikke holde leveringsfristen. Det ville ta minst tre måneder å få inn nye motorsykler av samme type fra fabrikken.

- Drøft og avgjør om Petter kan heve kjøpet og kreve forskuddsbeløpet tilbake.

3.2.5

Gårdeieren Ola eier hesten Fola som er til salgs. En dag kom Ida på besøk. Hun sa hun var interessert i å kjøpe hesten for kr 12 000. Ola solgte hesten til Ida, og det ble avtalt at Ida skulle hente hesten innen en uke.

To dager etter kom et tordenvær inn over gården til Ola. Fola søkte ly under et stort eiketre midt på jorden. Plutselig slo lynet ned og drepte hesten. Da Ida kom fem dager seinere for å hente hesten, krevde Ola full betaling. Han hevdet det var trist at hesten var død, men at det var ham uvedkommende siden ulykken skjedde etter at kjøpsavtalen ble inngått. Det var Ida sin hest som ble drept, hevdet han.

- Drøft og avgjør om Ida kan heve kjøpet.

3.2.6

Den 1. oktober kjøpte Ada Lund et videokamera av Audio AS for kr 6 000. Firmaet hadde ikke kameraet som lagervare, men lovet å skaffe det fra fabrikken i Tyskland innen 23. oktober. «Den fristen må holdes!» sa Ada og opplyste om at hun skulle på ferie til Kanariøyene, og avreisen skulle skje med fly 1. november.

Den 23. oktober var Audio AS ikke i stand til å levere som avtalt. Årsaken var en midlertidig produksjonsstans ved fabrikken i Tyskland på grunn av kortslutning i det elektriske anlegget. Ada ga Audio AS leveringsfrist til 31. oktober, men heller ikke den datoen ble overholdt. Hun sendte deretter en tekstmelding til Audio AS og sa hun hevet kjøpet.

På flyplassen dagen etter, den 1. november, kjøpte hun seg et tilsvarende kamera for kr 9 000.

Ida kom hjem fra ferie den 15. november. Hun sendte med en gang et brev til Audio AS og krevde erstatning for de merutgiftene hun hadde hatt ved å kjøpe seg et tilsvarende kamera.

- a) Drøft og avgjør Idas rett til å heve kjøpsavtalen med Audio AS.
- b) Drøft og avgjør Idas rett til å kreve erstatning av Audio AS.

3.2.7

Sara, som er en ivrig speedwaykjører, bestilte en spesialbygd sykkel levert fra fabrikk. Da hun signerte kjøpekontrakten med fabrikken, skrev hun i kontrakten at sykkelen måtte leveres seinest 1. august. Fristen 1. august ble satt fordi hun skulle delta i en internasjonal konkurranse 15. august og ville bruke de mellomliggende fjorten dagene til å trene med den nye sykkelen. Fabrikken godtok vilkårene.

Det viste seg at sykkelen ikke ble klar for levering før 10. august. Fabrikken viste til at arbeidet var mer krevende enn de hadde regnet med. Sara hevdet at fabrikken hadde brutt kontrakten, og at hun derfor krevde kjøpet hevet. Fabrikken avviste at det forelå et kontraktbrudd som ga Sara rett til å heve kjøpet.

- Drøft og avgjør om Sara har rett til å heve kjøpet.

3.2.8

Marianne deltok den 4. august på en nettauksjon og fikk tilslaget på en ny, bærbar PC for kr 2 000 inkl. frakt. Samme dag overførte Marianne kjøpesummen til et kontonummer som tilhørte selgeren A-Import. Leveringstiden skulle ifølge avtalen være 20 dager.

Marianne så aldri noe til PCen. Til slutt, den 1. september, kjøpte hun tilsvarende PC fra en annen forhandler for kr 3 000.

Marianne sendte deretter epost til selgeren og skrev at hun hevet kjøpet. Hun forlangte at A-Import betalte kjøpesummen tilbake. I tillegg krevde hun merutgiftene på kr 1 000 erstattet.

A-Import avviste samtlige krav og sa at PCen ville bli levert om få dager.

- Drøft og løs de rettsspørsmålene oppgaven reiser.

3.2.9

Tea, som er en ivrig terrengsyklist, bestilte en spesialbygd sykkel levert fra fabrikk for kr 50 000. Da hun signerte kjøpekontrakten, skrev hun i kontrakten at sykkelen måtte leveres seinest 5. mai.

Fristen ble satt fordi hun skulle delta i en konkurranse 20. juni, og ville bruke dagene fram til konkurransen til å trene med den nye sykkelen. Fabrikken ble orientert om dette.

Det viste seg at sykkelen ikke ble klar for levering før 5. juni. Bedriften sa at arbeidet var mer krevende enn de hadde regnet med. Tea valgte å fastholde kjøpet, men hun krevde likevel erstatning på kr 10 000 for utgifter hun både hadde hatt og ville få til å leie sykkel i perioden 5. mai til 5. juni. Dette ble avvist av fabrikken.

- Drøft og avgjør om Tea får medhold i erstatningskravet.

3.3 Mangelfull levering³

Kontraktbrudd fra selgers side kan som nevnt i forrige avsnitt bestå av to forhold: forsinkelse og mangel ved varen. Vi skal her se nærmere på de krav du som forbruker kan fremme dersom varen har en mangel.

3.3.1 Mangel

Du finner reglene om mangler i forbrukerkjøpsloven §§ 15–18. Forbrukerkjøpsloven § 15 har en liste med krav til varen. Deretter sier § 16 at varen har en mangel hvis kravene i § 15 ikke er oppfylt. I tillegg beskriver forbrukerkjøpsloven § 16 ytterligere forhold som også er mangler.

Forbrukerkjøpsloven § 15 Tingens egenskaper

Tingen skal være i samsvar med de krav til art, mengde, kvalitet, andre egenskaper og innpakning som følger av avtalen. Tingen skal leveres med innpakning og alt tilbehør som følger av avtalen. Det samme gjelder veiledning, herunder veiledning om installasjon, og eventuelle oppdateringer. Tingen skal passe til særlige formål som forbrukeren senest på tidspunktet for avtaleinngåelsen har gjort selgeren kjent med, dersom selgeren har akseptert dette.

Tingen skal også være i samsvar med kravene som følger av tredje og fjerde ledd, med mindre forbrukeren ved inngåelsen av avtalen ble spesielt opplyst om at en bestemt egenskap ved tingen ville avvike fra disse kravene, og uttrykkelig og særskilt aksepterte dette avviket.

Hvis det ikke er avtalt noe annet i samsvar med reglene i annet ledd, skal tingen

- a) passe for de formål som tilsvarende ting vanligvis brukes til
- b) svare til den mengde og ha de egenskaper og andre funksjoner, blant annet med hensyn til holdbarhet, funksjonalitet og sikkerhet, som er vanlige for ting av samme type, og som forbrukeren med rimelighet kan forvente ved kjøp av en slik ting
- c) være av samme kvalitet som og tilsvare beskrivelsen av en prøve eller modell som selgeren har gjort tilgjengelig for forbrukeren før inngåelsen av avtalen
- d) leveres med relevant tilbehør, slik som innpakning, installasjonsveiledning, bruksanvisning eller annen veiledning, som forbrukeren med rimelighet kan forvente å få
- e) være i samsvar med offentligrettslige krav som stilles i lovgivningen eller offentlig vedtak i medhold av lov på den tid kjøpet inngås, hvis ikke forbrukeren har til hensikt å anvende tingen på en slik måte at kravet er uten betydning.

³ I 4. opplag er det gjort endringer i dette avsnittet i tråd med regler i forbrukerkjøpsloven som trer i kraft 1. januar 2024.

Forbrukerkjøpsloven § 16 Mangel**Tingen har en mangel dersom**

- a) den ikke er i samsvar med ett eller flere av kravene i § 15, med mindre det er avtalt unntak fra kravene i samsvar med § 15 annet ledd
- b) selgeren ved kjøpet har forsømt å opplyse om forhold ved tingen eller dens bruk som han eller hun burde kjenne til, og som forbrukeren hadde grunn til å regne med å få, dersom unnlåtelsen kan antas å ha virket inn på kjøpet
- c) den ikke svarer til opplysninger som selgeren i sin markedsføring eller ellers har gitt om tingen eller dens bruk, dersom selgeren ikke viser at opplysningene før kjøpet er rettet på en tydelig måte, eller at de ikke kan ha innvirket på kjøpet
- d) bruken av tingen hindres eller begrenses som følge av krenkelse av en tredjepersons rett i tingen, for eksempel eiendomsrett, panterett eller immaterialrett, om ikke annet er avtalt.

Første ledd bokstav c gjelder tilsvarende for opplysninger noen annen enn selgeren har gitt på tingens innpakning, i annonse eller annen markedsføring på vegne av selgeren eller tidligere salgsledd. Dette gjelder likevel ikke hvis selgeren viser at han eller hun verken kjente til eller med rimelighet kunne ha kjent til opplysningene.

Forbrukeren kan ikke gjøre gjeldende som en mangel noe han eller hun kjente eller måtte kjenne til ved kjøpet.

Forbrukeren kan ikke gjøre gjeldende som en mangel noe som har sin årsak i materialer som er levert av forbrukeren. Dette gjelder likevel ikke dersom selgeren på grunn av materialenes uegnethet burde ha frarådet bruken av dem.

... følger av avtalen ...

Det følger av forbrukerkjøpsloven § 15(1), jf. § 16(1) bokstav a, at kjøpsobjekten har mangel hvis den avviker fra avtalen. Har du som forbruker avtalt å kjøpe en bil som delebil, er det ikke nødvendigvis en mangel at motoren ikke virker. Men har du avtalt å kjøpe en hest for å bruke den til avl, har hesten en mangel hvis den ikke er forplantningsdyktig. Hesten har derimot ikke en mangel hvis den er solgt til slakt.

... passe for de formål ...

Dersom avtalen ikke sier noe annet, vil spørsmålet om mangel komme an på formålet med kjøpet. Etter forbrukerkjøpsloven § 15(3) bokstav a skal det legges vekt på det formålet som tilsvarende ting vanligvis brukes til. Kjøper du en regnfrakk, er formålet å beskytte deg mot regn, og kjøper du ei vekkerklokke, er formålet å bli vekket til rett tid. Mangel foreligger hvis du ikke kan benytte varen til sitt formål.

Har du kjøpt varen til et *bestemt* formål som den vanligvis ikke blir brukt til, sier forbrukerkjøpsloven § 15(1) fjerde punktum at formålet må være kjent og akseptert av selgeren som en del av kjøpet.

... grunn til å forvente ...

Forbrukerkjøpsloven § 15(3) bokstav b sier at varen skal være i samsvar med hva forbrukeren har grunn til å vente. Hva du som forbruker har grunn til å vente, avhenger blant annet av egenskaper som er vanlige for ting av samme type, prisen og om det er kjøpt en ny eller gammel ting. Har du kjøpt en ett år gammel bruktbil for kr 400 000, kan du forvente at bilen er fri for rust, men ikke hvis du har kjøpt en 20 år gammel russebil for kr 5 000.

RT-1998-774 Videodommen

Et videoapparat sluttet å reagere på signaler fra fjernkontrollen nesten fire år etter kjøpet. Den delen i maskinen som mottok signalene fra fjernkontrollen, måtte repareres, og det kostet kr 700. Selgeren nektet å reparere og viste til at reklamasjonsfristen på to år var utløpt. Forbrukeren gikk til søksmål og krevde reparasjonsutgiftene samt saksomkostningene erstattet. Han vant saken, og selgeren måtte betale kr 700 pluss saksomkostninger på hele kr 170 000. Høyesteretts begrunnelse var at forbrukeren hadde grunn til å forvente at fjernkontrolldelen i videoapparatet fungerer i minst fire år.

... opplysningsmangler ...

Det foreligger også mangel hvis selgeren ikke har gitt deg nok opplysninger om installasjon, montering, bruk, vedlikehold, osv., jf. forbrukerkjøpsloven § 16(1) bokstavene b og c. Har selgeren for eksempel ikke lagt ved bruksanvisning, er dette en mangel, jf. § 15(3) bokstav d. Det er imidlertid grenser for hvor mye negativ omtale av tingen en selger kan pålegges å gi. Selgerens opplysningsplikt gjelder bare vesentlige forhold som «kan antas å ha innvirket på kjøpet», jf. § 16(1) bokstav c.

... mangler som du burde oppdaget på forhånd ...

Det følger av den alminnelige «forventningsregelen» i § 15(3) bokstav b at synlige feil og skrøpeligheter som du kjente til ved kjøpet, ikke kan gjøres gjeldende som mangel. I et bruktbilkjøp kan en synlig bulk, rust, et signalhorn som ikke virker, eller svake bremses være noe du bør oppdage på forhånd. Er bilen derimot ny, eller hvis selgeren uttrykkelig

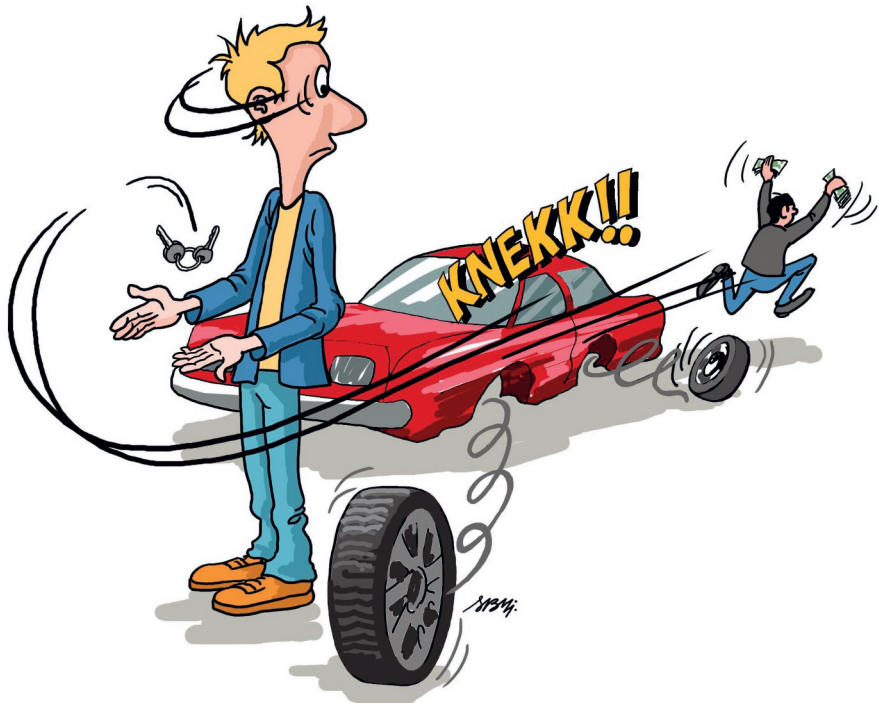
Når tingen «taler», kan selgeren tie.

har sagt at bilen er fri for alle skader, er slike feil likevel en mangel. De opplysninger som selgeren uttrykkelig har gitt, må derfor vurderes mot forbrukerens undersøkelsesplikt.

... solgt som den er ...

Av og til blir en vare solgt «som den er», «som den står», eller med liknende forbehold. Selgeren ønsker da å fraskrive seg ansvar for mangler. Tingen er til salgs med alle sine feil og skrøpeligheter, og da bør prisen være deretter. Det samme gjelder når brukte ting blir solgt på auksjon.

Kjøper du noe på disse vilkårene, mister du likevel ikke retten til å reklamere på feil som du oppdager seinere. Et slikt salgsvilkår er riktig nok et signal til kjøperen om å undersøke varen nøye, og det kan få betydning for forbrukerens forventninger etter § 15(3) bokstav b. Hovedregelen er likevel at selgeren må spesifisere hvilke feil og mangler tingen har, for at forbeholdet skal få direkte rettsvirkninger.

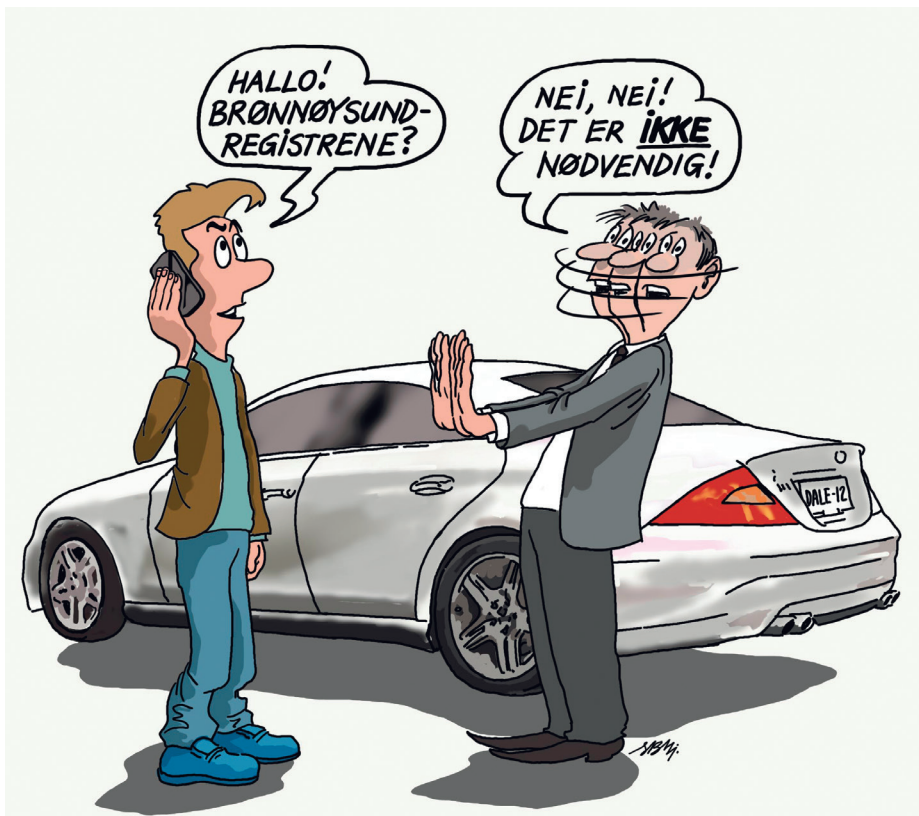

En bil solgt «som den står» eller med liknende forbehold, har ikke direkte rettsvirkninger. Selgeren må spesifisere bestemte feil og skrøpeligheter som ellers ville avvike fra lovens krav, se § 15 annet ledd.

... rettsmangler ...

En mangel kan også være av rettslig art. Det følger av forbrukerkjøpsloven § 16(1) bokstav d. Har du for eksempel kjøpt en bruktbil «fri for heftelser», er det en rettsmangel hvis en bank fortsatt har panterett i bilen fordi den forrige eieren fortsatt skylder penger på billånet.

Rettsmangel foreligger også hvis det viser seg at selgeren ikke eide det han solgte, for eksempel hvis han har solgt tyvegods. I slike tilfeller får kjøperen ikke eiendomsretten til tingen han har betalt for.

Det er en rettsmangel dersom en bil er solgt «fri for heftelser», og det likevel er noen som har pant i den. Det kan være lurt av kjøperen å sjekke med Brønnøysundregisteret om bilen faktisk er fri for heftelser.

3.3.2 Tidspunktet for mangelen

En mangel må ha vært til stede på leveringstidspunktet. Den har kanskje vist seg seinere, men er likevel en mangel hvis den var til stede da tingen ble levert, jf. forbrukerkjøpsloven § 18. Vi har et eksempel på dette i RT-1988-774 Videodommen (side 76), der fjernkontrollen sluttet å virke nesten fire år etter kjøpet. Det ble antatt at mangelen hadde vært der hele tiden i form av en produksjonsfeil eller svekkelse, selv om den først ble synlig etter fire år.

I forbrukerkjøp antas det at alle feil som viser seg innen to år etter kjøpet, også har vært til stede på leveringstidspunktet, jf. forbrukerkjøpsloven § 18(2).

TEST DEG SELV

1. Når må en mangel ha vært til stede for å kunne gi grunnlag for krav mot selgeren?
2. Hva er en mangel i forbrukerkjøp etter § 16(1) a, jf. § 15(1)?
3. Hva er en mangel i forbrukerkjøp etter § 16(1) a, jf. § 15(3) a, b, c og d?
4. Hvilken mangel i forbrukerkjøp følger av § 16(1) b og c?
5. Hva er en mangel i forbrukerkjøp etter § 16(1) d?
6. Hvilken betydning har § 15(2) for spørsmålet om mangel?

ØVINGER

3.3.1

Drøft, løs og vis til lovregler dersom tingene nedenfor kan ha en mangel etter forbrukerkjøpsloven:

- a) En brukt bil har rusten skjerm og slitte dekk.
- b) Et møbel i flat pakke har monteringsanvisning på svensk.
- c) En kjole er laget av brennbare tekstiler.
- d) En genser uten vaskeanvisning krymper en størrelse ved første vask og blir for liten.
- e) Et gulv blir ødelagt fordi parketten ble montert feil på grunn av mangelfull anvisning.
- f) En båt ble solgt for kr 10 000 «som den sto». Det viste seg at den hadde råteskader.

3.3.2

Vi skiller mellom mangler og feil, fordi en ting objektivt sett kan ha en feil uten at dette er en kjøpsrettslig mangel. Kjøper du feilvarer og vet det, er det ingen mangel. Du skal nå vurdere om det foreligger en mangel i de kjøpsavtalene som er beskrevet nedenfor.

- a) Du kjøper ei lærebok i rettslære som har ti blanke sider som skyldes en feil fra trykkeriet.
- b) Du bestiller ei lærebok på nynorsk og får levert en på bokmål.
- c) Du kjøper en sjokolade du ikke liker.
- d) Du kjøper en sofa som er laget av brannfarlige tekstiler.
- e) Du kjøper ei bok som du, etter å ha lest den, mener ikke holder mål.

3.3.3

Anders kjøpte en peis av OvnService AS for kr 8 900. Peisen skulle installeres i eneboligen til Anders. Branntilsynet godkjente ikke peisen, med hjemmel i en avgjørelse fra Statens branntilsyn.

- Drøft og avgjør spørsmålet om mangel.

3.3.4

Helen kjøpte fliser og lim til badeværelset av Servanten AS. Etter en tid løsnet flisene. Dette skyldtes at bruksanvisningen for limet ga villedende og utilstrekkelige opplysninger.

- Drøft og avgjør spørsmålet om mangel.

3.3.3 Reklamasjonsreglene ved mangel

Skal du som forbruker ivareta rettighetene dine når du har kjøpt en mangelfull vare, må du reklamere innen rimelig tid, se forbrukerkjøpsloven § 27(1).

Du behøver ikke i første omgang å spesifisere hva du vil kreve. Det er nok at du gir selgeren melding om mangelen slik at han kan forberede seg på at du kommer med et eller annet krav. En slik melding blir kalt nøytral reklamasjon. Hvis du ikke reklamerer innen rimelig tid, risikerer du å tape retten til å kreve noe av selgeren.

Forbrukerkjøpsloven § 27 Reklamasjon

Dersom det foreligger en mangel ved tingen, må forbrukeren innen rimelig tid etter at han eller hun oppdaget eller burde ha oppdaget den, gi selgeren melding om at han eller hun vil påberope seg mangelen (reklamasjon). Denne fristen for å reklamere kan aldri være kortere enn to måneder fra det tidspunkt da forbrukeren oppdaget mangelen.

Reklamasjon må senest skje to år etter at tingen ble levert. Dersom tingen eller deler av den ved vanlig bruk er ment å vare vesentlig lengre, er fristen for å reklamere fem år. For oppdateringer og digitale ytelser som etter avtalen skal leveres løpende over en lengre periode, er fristen for å reklamere likevel like lang som denne perioden. Fristene etter første til tredje punktum gjelder ikke der selgeren ved garanti eller annen avtale har påtatt seg ansvar for mangler i lengre tid, eller der det foreligger en mangel etter § 16 første ledd bokstav d.

Reklamasjon kan i stedet fremsettes overfor den som etter avtale med selgeren har påtatt seg å avhjelpe mangler.

Hvis forbrukeren ikke reklameres i tide, tapes retten til å gjøre mangelen gjeldende. Dette gjelder ikke dersom selgeren har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro. Retten til å gjøre mangelen gjeldende kan også tapes etter foreldelseslovens³ regler om foreldelse.

Rimelig tid

Selgeren har behov for å få vite om mangelen så raskt som mulig. På den måten får selgeren et varsel om kravene som kan komme, og han får mulighet til å imøtegå dem, for eksempel ved å tilby gratis reparasjon eller ny vare.

Ved forbrukerkjøp bør du som kjøper få tid til å tenke deg om når du oppdager en mangel. En viss nøling og at det tar litt tid før du får somlet deg til å si fra, blir akseptert. Derfor sier forbrukerkjøpsloven i § 27(1) andre punktum at den rimelige fristen aldri er kortere enn to måneder fra mangelen faktisk ble oppdaget. Utover perioden på to måneder fra oppdagelsen må det avgjøres i det enkelte tilfelle hva som kan bli regnet som rimelig tid.

De absolutt lengste fristene for å reklamere

Hovedregelen er at reklamasjonsfristen utløper to år etter leveringen. Denne fristen kan bli utvidet til fem år hvis varen, eller deler av den, må forventes å vare vesentlig lenger enn to år, se forbrukerkjøpsloven

§ 27(2) andre punktum. I Videodommen, som vi har omtalt tidligere, viste mangelen seg fire år etter kjøpet. Da var det ikke for seint å reklamere, bare meldingen om mangelen var framsatt innen rimelig tid fra mangelen ble oppdaget.

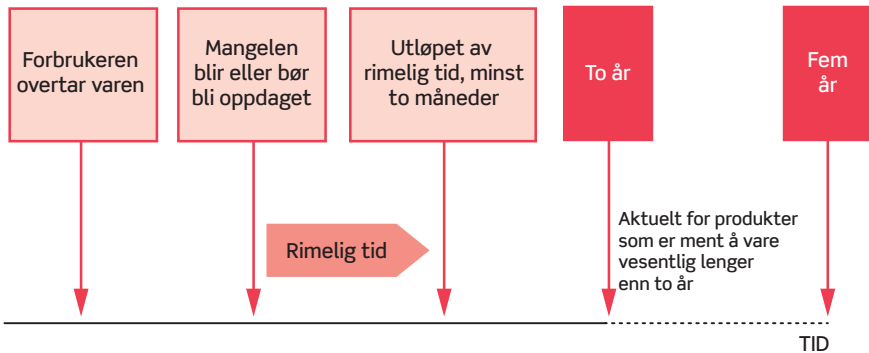
I Mobiltelefondommen ble det slått fast at spørsmålet om to eller fem års reklamasjonstid må avgjøres i lys av forbrukerkjøpsloven § 15(3) b. Der framgår det at mangel foreligger dersom tingen ikke svarer til det forbrukeren har grunn til å forvente når det gjelder holdbarhet og andre egenskaper. Mye tyder på at typiske hvitevarer, brunevarer og elektroniske produkter uten bevegelige deler kommer inn under femårsfristen, mens toårsfristen gjelder for varer som klær og sko.

RT-2007-1274 Mobiltelefondommen

Forbrukeren kjøpte en mobiltelefon av typen Nokia i desember 2003 for kr 2 525. Telefonens tastatur sluttet å virke to år seinere, og i mars 2006 valgte hun å reklamere overfor produsentens representant i Norge, her kalt Nokia (selgeren hadde gått konkurs). Nokia avviste reklamasjonen og hevdet den kom for seint siden fristen på to år i forbrukerkjøpsloven § 27 hadde utløpt. Nokia hevdet først at mangelen skyldtes normal slitasje, men gikk seinere i prosessen med på at det forelå en mangel.

Spørsmålet for Høyesterett var derfor om reklamasjonsretten var overholdt. Etter § 27 går den absolutte fristen for å reklamere ut etter fem år hvis tingen er ment å vare vesentlig lenger enn to år. En forbruker som kjøper en mobiltelefon til kr 2 525, må kunne forvente at telefonen varer minst tre–fire år, og det er vesentlig mer enn to år. Høyesterett uttalte uttrykkelig at spørsmålet om reklamasjonstiden er to eller fem år, må tolkes i lys av forbrukerkjøpsloven § 15(3) b der det framgår at tingen har mangel hvis den ikke svarer til det forbrukeren har grunn til å forvente med hensyn til holdbarhet og andre egenskaper. Forbrukeren hadde derfor fem års reklamasjonsrett, og fikk medhold.

Reglene for reklamasjon står i forbrukerkjøpsloven § 27.

TEST DEG SELV

1. Hva menes med «nøytral reklamasjon»?
2. Hvor raskt må «nøytral reklamasjon» settes fram hvis det foreligger mangel i et forbrukerkjøp?
3. Hvilket tidspunkt gjelder for vurderingen av en mangel?
4. Hvilke frister gjelder ved reklamasjon på mangel i et forbrukerkjøp?

OPPGAVER

3.3.5

Kari kjøpte en TomTom GPS av netthandelselskapet Elektra AS i mai 2018. Kjøpesummen var kr 999. I mai 2020 slutt GPSen å virke. Kari reklamerte 14. juli samme år og krevde at feilen ble reparert, men selgeren avviste reklamasjonen og hevdet den kom for seint. Elektra AS opplyste ikke noe om hva som var årsaken til at GPSen sluttet å virke, men pekte på at GPSer koster fra kr 600 til kr 5 000. Man kunne derfor ikke vente så mye av en GPS til kr 999, hevdet selskapet. Kari viste til Videodommen og Mobiltelefondommen og hevdet at reklamasjonen ikke hadde kommet for seint.

- Drøft og avgjør saken.

Oppgaven er basert på FTU-2010-11.

3.3.6

Emil kjøpte en kaffetrakter for kr 700 fra Elektrokjøp AS den 30.11.2018. I november 2020 oppdaget Emil en del vann under maskinen. Han spekulerte på om det var han eller noen andre i familien som hadde sølt vann i forbindelse med kokingen, men da dette gjentok seg flere ganger, forsto han etter hvert at det dreide seg om en vannlekkasje. Emil reklamerte derfor den 30.1.2021 og krevde en ny maskin. Elektrokjøp AS avslø reklamasjonen og viste til at det ikke var å forvente at en kaffemaskin til kr 700 skulle være feilfri etter et par års bruk. Selskapet viste til at alle reklamasjonsfrister var utløpt.

- Drøft og avgjør saken.

Oppgaven er basert på FTU-2014-484.

3.3.4 Forbrukerens krav ved mangler

Har du gitt selgeren melding om mangelen i tide, kan du seinere på nærmere bestemte vilkår fremme de krav mot selgeren som er listet opp i forbrukerkjøpsloven § 26.

Forbrukerkjøpsloven § 26 Forbrukerens krav ved mangler

Dersom det foreligger en mangel og dette ikke skyldes forbrukeren eller forhold på forbrukerens side, kan forbrukeren

- holde kjøpesummen tilbake etter § 28
- velge mellom retting og omlevering i samsvar med §§ 29 og 30
- kreve prisavslag etter § 31
- kreve heving etter § 32
- kreve erstatning etter § 33.

Holde kjøpesummen tilbake

Hvis varen har mangel, kan du holde hele eller deler av kjøpesummen tilbake. Har du for eksempel kjøpt et TV-apparat som har en feil, kan du holde tilbake et beløp som kan dekke reparasjonskostnadene, se forbrukerkjøpsloven § 28.

Forbrukerkjøpsloven § 28 Tilbakeholdsrett

Forbrukeren kan holde tilbake betalingen for å dekke krav som følge av mangelen, men ikke åpenbart mer enn det som vil gi betryggende sikkerhet for kravet.

Krav på retting og omlevering

Som forbruker kan du kreve retting (reparasjon) eller omlevering etter forbrukerkjøpsloven § 29.

Forbrukerkjøpsloven § 29 Retting og omlevering (avhjelp)

Forbrukeren kan velge mellom å kreve at selgeren sørger for retting av mangelen eller leverer tilsvarende ting (omlevering). Dette gjelder ikke hvis den valgte beføyelsen er umulig å gjennomføre eller vil påføre selgeren uforholdsmessig store kostnader. Ved avgjørelsen av om kostnadene er uforholdsmessige, skal det blant annet legges vekt på verdien av en mangelfri ting, mangelens betydning og om den andre beføyelsen kan gjennomføres uten vesentlig ulempe for forbrukeren.

Hvis både retting og omlevering er umulig å gjennomføre eller vil påføre selgeren uforholdsmessig store kostnader, kan selgeren avvise å avhjelpe mangelen. Ved avgjørelsen av om kostnadene er uforholdsmessige, skal det blant annet legges vekt på verdien av en mangelfri ting og mangelens betydning.

Selv om forbrukeren verken krever retting eller omlevering etter loven, kan selgeren tilby retting eller omlevering. Dersom selgeren sørger for slik retting eller omlevering i samsvar med loven, kan forbrukeren ikke kreve prisavslag eller heving. Forbrukeren kan likevel umiddelbart kreve prisavslag eller heving hvis mangelen etter sin art er så alvorlig at det ikke er rimelig å forvente at forbrukeren skal godta et tilbud om avhjelp.

Retten til å få varen reparert av selgeren kan bortfalle av to årsaker. For det første kan du ikke kreve reparasjon hvis varen er så skadet at den ikke er mulig å sette i stand. For det andre kan selgeren fritas for reparasjonsplikt hvis retting påfører ham uforholdsmessig store kostnader.

Uforholdsmessig store kostnader for selgeren

Forbrukerkjøpsloven § 29(2) sier at det skal legges vekt på mangelens verdi og betydning. Hvis kostnaden ved en reparasjon langt overskrider tingens verdi i mangelfri tilstand, må du kanskje finne deg i å få kjøpesummen tilbake i stedet for å få tingen reparert.

Lovens forarbeider sier at det ved avgjørelsen skal tas miljøhensyn. Det er ofte bra for miljøet at ting blir reparert i stedet for å bli skrotet og at forbrukeren får ny vare.

Forbrukerkjøpsloven § 30 har noen spesialregler som særlig beskytter deg som forbruker mot å bli utsatt for lange og tidkrevende rettingsforsøk. Reparasjon skal skje uten kostnad og urimelig ulempe for deg.

Viser det seg etter rettingen at tingen fortsatt har mangel, kan du avvise flere rettingsforsøk, med mindre det er rimelig å gi selgeren rett til et nytt forsøk.

Reparasjon skal skje uten kostnad, uten vesentlig ulempe og innen rimelig tid. I vurderingen av dette kravet til avhjelpen skal det legges vekt på om selgeren stiller erstatningsgjenstand til rådighet, for eksempel en mobiltelefon, et TV-apparat eller en bil, dersom dette framstår som rimelig etter dine behov.

Du kan som forbruker velge omlevering (ny vare) i stedet for reparasjon, men det ligger en begrensning i regelen om at selgeren ikke skal påføres uforholdsmessig store kostnader. Det kan være urimelig å forlange ny vare dersom selgeren kan reparere tingen raskt uten kostnader og ulempe for deg. Har du rett til omlevering, behøver ikke den nye varen å være identisk med den gamle. Loven gir deg krav på «tilsvarende» vare. Spørsmålet om urimelig kostnad ved omlevering i stedet for reparasjon var tema i Støvlettdommen i RT-2006-179.

RT-2006-179 Støvlettdommen

Hælen falt av støvlettene seks uker etter kjøpet. Forbrukeren ville ha nye støvletter. Omlevering ville påføre selgeren en kostnad på kr 450 mens retting bare ville koste kr 65. Det var liten forskjell målt i kroner, men den relative forskjellen var stor. Reparasjon kostet bare 14 % av kostnadene for et nytt par. Høyesterett mente at omlevering påførte selgeren urimelige kostnader. Dessuten ville reparasjon være den beste løsningen ut fra et miljø- og ressurs hensyn. Forbrukeren måtte akseptere retting.

Selgeren har også rett til å møte et krav om heving eller prisavslag ved å tilby retting eller omlevering. Selgerens rett til avhjelp står i forbrukerkjøpsloven § 29(3).

Forbrukeren kan kreve prisavslag

Som forbruker kan du kreve prisavslag etter forbrukerkjøpsloven § 31. Mangelen behøver ikke å være vesentlig. Selv bagateller kan gi grunnlag for prisavslag bare de kan karakteriseres som mangler.

Forbrukerkjøpsloven § 31 Prisavslag

Dersom mangelen ikke rettes eller tingen omleveres i samsvar med §§ 29 til 30, eller det er klart at dette ikke vil skje, kan forbrukeren kreve et passende prisavslag slik at forholdet mellom nedsatt og avtalt pris svarer til forholdet mellom tingens verdi i mangelfull og kontraktsmessig stand på leveringstiden

Forbrukeren kan ikke kreve prisavslag ved salg av brukte ting på auksjon hvor han eller hun har anledning til å være til stede.

Hovedregelen i § 31(1) er at du som forbruker har rett til prisavslag tilsvarende det verditapet som mangelen har ført til.

Forbrukeren kan heve kjøpet

Hvis du som forbruker hever kjøpet, blir kjøpsavtalen annullert, se forbrukerkjøpsloven § 32. Du må levere kjøpsgjensstanden tilbake mot å få igjen pengene. Kravet om heving kan eventuelt bli kombinert med et krav om erstatning.

Forbrukerkjøpsloven § 32 Heving

I stedet for prisavslag etter § 31 kan forbrukeren heve avtalen, med mindre selgeren beviser at mangelen er uvesentlig.

Grunnvilkåret for heving er at det foreligger en mangel. Spørsmålet om mangel blir avgjort slik som beskrevet i avsnitt 3.3.1.

For å heve et kjøp stilles det et tilleggsvilkår om at mangelen ikke må være uvesentlig, jf. forbrukerkjøpsloven § 32. Det er selgeren og ikke forbrukeren som må bevise at mangelen er uvesentlig.

Spørsmålet om hvor betydningsfull en mangel er, må vurderes for hvert enkelt kjøp i forhold til hva som er avtalt. Kjøper du en nyere bruktbil til flere hundre tusen kroner, må du kunne forvente at den er både trafikk-sikker og kjørbær, og kjøper du en dyr båt, må du kunne forvente at den flyter. Feil som gjør at bilen ikke går eller at båten synker, vil normalt være «ikke uvesentlige» mangler.

Et krav om heving bør alltid vurderes mot andre krav som prisavslag eller erstatning. Hvis du som kjøper er godt tjent med prisavslag eller erstatning for reparasjonsutgifter, er det som hovedregel ikke grunnlag for heving. Et hevingskrav må også vurderes mot hvor lang tid det tar å reparere eller skaffe ny vare.

Mercedesdommen ble avsagt ved Larvik tingrett. Den viser hvordan retten resonnerer i en forbrukertvist.

Larvik tingrett, avsagt 20.5.2011 Mercedesdommen

Bertel O. Steen Vestfold AS (heretter BOS) og Elin Lundh (heretter EL) inngikk 28. desember 2006 avtale om kjøp av en Mercedes ML 320 CDI 2007-modell. Kjøpesummen var kr 1 128 900. Bilen ble levert 14. juni 2007.

I januar 2009 ble det oppdaget feil ved bilens serviceindikator. Serviceindikatoren vises i displayet på bilens instrumentpanel og forteller hvor mange kilometer som gjenstår før bilen skal inn til service. Det ble forsøkt utbedring av serviceindikatoren 15. oktober 2009 og flere ganger seinere, uten at problemet ble løst.

EL ønsket nå å heve kjøpet samtidig som hun hevdet at det også var en rekke andre feil ved bilen, som for eksempel et varmeapparat som fusket, bakluke som av og til var vanskelig å åpne, og en setevarmer som av og til fusket. EL brakte saken inn for Forbrukerklageutvalget (FKU) som ga forbrukeren medhold i hevingskravet. BOS brakte så saken inn for tingretten med påstand om at forbrukeren ikke hadde rett til å heve kjøpet.

Bilen var nøye undersøkt av BOS og NAF. Det var ikke mulig å få bekreftet at bilen hadde alle de feilene EL påsto at den hadde, bortsett fra feilen på serviceindikatoren. Tingretten drøftet hevingskravet på grunnlag av forbrukerkjøpsloven § 15, jf. § 16, sammenholdt med § 32. Den kom til at feilen var en mangel, men at den var så uvesentlig at den ikke ga grunnlag for heving. De andre påståtte feilene ble det sett bort fra. Retten gikk langt i å antyde at EL kunne hatt krav på prisavslag, men siden det ikke var framsatt krav om det, kunne det ikke gis dom for prisavslag. Selgeren ble frifunnet for hevingskravet.

Oppgjøret ved heving eller omlevering

Når kjøpet blir hevet, er regelen at du og selgeren må tilbakelevere det dere har mottatt. Kjøpesummen skal ikke betales, og varen skal ikke leveres. Er noe av dette skjedd, skal det mottatte tilbakeføres, se forbrukerkjøpsloven § 49.

Har du brukt tingen en del før kjøpet ble hevet, må du som forbruker betale vederlag for dette, se forbrukerkjøpsloven § 50(1). Har du for eksempel hevet kjøpet av en sykkel som du har brukt i et halvt år, kan selgeren gjøre fradrag i den kjøpesummen du skal ha tilbake. Fradraget kan for eksempel settes til leieverdien av en sykkel i et halvt år.

Denne malingen ser flott ut, men skulle den ha en mangel som gir grunnlag for heving, får forbrukeren pengene tilbake uten å levere malingen tilbake.

Kjøpet kan som hovedregel bare heves hvis tingen kan bli levert tilbake i vesentlig samme stand som den ble mottatt, se forbrukerkjøpsloven § 51. Det er tre unntak fra denne regelen:

For det *første* kan kjøpet likevel heves hvis tingen ikke kan leveres tilbake i samme stand og mengde som følge av tingens beskaffenhet, for eksempel hvis det er mangel ved en maling som er påført et hus. Da er det ikke mulig å levere malingen tilbake, men du kan likevel heve kjøpet og få pengene tilbake hvis mangelen ikke var uvesentlig.

For det *andre* kan årsaken være skader som tingen er påført ved nødvendig undersøkelse.

For det *tredje* kan tingen ha gått tapt som følge av vanlig bruk før mangelen viste seg. Har du for eksempel spist dårlig rakfisk og blitt syk, kan varen selvsagt ikke bli levert tilbake, men pengene tilbake har du kanskje krav på.

Erstatning

Forbrukeren kan kreve erstatning

Du kan som forbruker kreve erstatning for det tapet som mangelen påfører deg. Grunnlaget for selgerens erstatningsansvar er forbrukerkjøpsloven § 33.

Forbrukerkjøpsloven § 33 Erstatning

Forbrukeren kan kreve erstatning for **tap han eller hun lider som følge av at tingen har en mangel.**

Gjelder det avtale med nettselskap om overføring av elektrisk energi (jf. § 2 første ledd bokstav d), kan forbrukeren kreve erstatning for tap som følge av

mangelen. Dette gjelder likevel ikke så langt nettselskapet godtgjør at mangelen skyldes hindring som nevnt i § 24 annet ledd. Reglene ellers i § 24 gjelder tilsvarende.

Erstatning etter første ledd utmåles etter reglene i kapittel 11, men dersom særlige grunner taler for det, kan erstatningen i stedet fastsettes ut fra mangelens betydning for forbrukeren.

Objektivt erstatningsansvar

Forbrukerkjøpsloven § 33(1) er en regel om objektivt erstatningsansvar. Det er ikke krav om skyld fra selgerens side. Det er nok at varen har en mangel og at det er årsakssammenheng mellom mangelen og tapet. I tillegg må tapet være en påregnelig følge av mangelen, det vil si at tapet er en nærliggende følge av mangelen, jf. formuleringen «tap som en med rimelighet kunne ha forutsett som en mulig følge av kontraktsbruddet» i § 52(1) andre punktum. For produktskader er dette presisert i § 34. En vaskemaskin som skader plaggene, eller batterier som lekker og skader det elektriske apparatet de sitter i, er skader som selger bør kunne forutse hvis han selger en mangelfull vaskemaskin eller dårlige batterier.

Ikke personskade

Erstatningen skal utmåles etter lovens kapittel 11. Forbrukerkjøpsloven § 52(1) bestemmer at det økonomiske tapet skal erstattes. Du får for eksempel ikke erstatning for bryderiet med å ta oppvasken for hånd mens oppvaskmaskinen er til reparasjon på grunn av en mangel. Du får heller ikke erstattet personskader, se § 52(2) a. Hvis du for eksempel har kjøpt en nyttårsrakett som eksploderer og skader øynene dine, må du bruke andre regler enn de som står i forbrukerkjøpsloven, for å få erstatning.

Forsvarlig dekningskjøp

Selgers ansvar blir også begrenset av § 53. Krever du erstatning for merutgifter ved å kjøpe varen et annet sted (dekningskjøp), må kjøpet være *forsvarlig*. Kjøper du en erstatningsgjenstand til urimelig høy pris, blir erstatningen redusert. Dette følger av prinsippet i § 54 om at du som kjøper har plikt til å begrense tapet.

Det er derfor mange muligheter for at du ikke får like stor erstatning som du krever.

Skadens betydning for forbrukeren

Det følger av § 33 tredje ledd at erstatningen kan utmåles etter den betydningen mangelen har for deg som forbruker. Du har for eksempel bestilt en rød dør, men fått levert en grønn. Som avvik fra kontrakten er dette en mangel, men den har ikke ført til verdireduksjon. Regelen gir hjemmel for en skjønnsmessig erstatning.

3.3.5 Krav mot tidligere salgsledd

Forbrukerkjøpsloven gjelder forholdet mellom deg som forbruker og en selger. Du kan i utgangspunktet bare rette krav om retting, prisavslag, heving eller erstatning mot selgeren. Noen feil kan likevel gi kjøperen grunnlag for å rette krav mot «tidligere salgsledd». Med det mener vi en bedrift som har solgt varen til selgeren. Som forbruker kan du for eksempel kreve penger tilbake fra fabrikken i stedet for selgeren. Reglene om hvilke krav en kjøper kan rette mot dem som selgeren har kjøpt varen fra, står i forbrukerkjøpsloven § 35.

... tilsvarende krav fra selgeren ...

Forutsetningen for at du som kjøper i et forbrukerkjøp kan rette mangelskrav mot tidligere salgsledd, for eksempel mot produsenten eller importøren, er at selgeren kunne gjort det samme. Denne begrensningen har nokså stor betydning. Hvis du hever kjøpet og forlanger pengene tilbake fra produsenten i stedet for forretningen, kan du bare få tilbake den summen som svarer til selgerens innkjøpspris. Skulle mangelen oppstå mens selgeren og ikke produsenten hadde risikoen, for eksempel ved vannskade mens varen befant seg på selgerens lager, kan du ikke rette krav mot produsenten i det hele tatt. I praksis er det derfor bare mangelskrav på grunnlag av produksjonsfeil som kan rettes mot produsenten.

RT-2007-1274 Mobiltelefondommen

Den 11. desember 2003 kjøpte en forbruker en Nokia 6100 mobiltelefon av Memonor AS. Kjøpesummen var kr 2 525. Selgeren gikk konkurs. Forbrukeren rettet derfor et hevingskrav mot produsenten. Kravet om tilbakebetaling ble avgrenset til kr 1 332 fordi det var selgerens innkjøpspris fra produsenten.

3.3.6 Eksempeloppgave - Heving og erstatning

OPPGAVE

Reidar kjøper et billig regntøysett, jakke og bukse, for kr 399 i en sportsforretning. Allerede første gangen Reidar bruker regntøyet, får han problemer med glidelåsen i jakken. Den kan bare trekkes halvveis opp mot halsen.

Reidar bestemmer seg for å klage på dette, men han får aldri tid til å gjøre det. Etter hvert venner han seg til feilen fordi det er en trykknapp i halsen på jakken slik at den lar seg lukke dersom det er nødvendig.

Fire måneder seinere revner buksa i skrittet mens Reidar er på tur. En uke etter dette oppsøker Reidar sportsforretningen og viser fram den ødelagte buksa. Han viser også at glidelåsen ikke er som den skal være, og forteller at dette skjedde allerede ved første gangs bruk.

På grunn av disse feilene mener Reidar at han har rett til å få tilbake kjøpesummen. Dette avviser selgeren. Han mener at Reidar har klaget for seint. Dessuten kan en ikke forvente noe mer enn dette av et så billig regntøysett. Selgeren mener også at Reidar må ha vært uforsiktig i bruken av regntøyet.

Reidar, som hadde mistet tilliten til hele det defekte regntøyet, kjøpte seg nytt regntøy av god kvalitet og et annet merke i en annen forretning. Dette regntøyet kostet kr 799. Han mente at selgeren hadde plikt til å erstatte merutgiftene til dette dekningskjøpet.

- Drøft og avgjør de rettsspørsmålene som er reist i oppgaven.

LØSNINGSFORSLAG

Heving

Det første spørsmålet er om Reidar har rett til å heve kjøpet.

Sportsforretningen opptrer i næringsvirksomhet, og Reidar er forbruker. Kjøpet er derfor et forbrukerkjøp, og tvisten skal løses på grunnlag av forbrukerkjøpsloven av 2002, se lovens § 1.

Det følger av forbrukerkjøpsloven § 26 at det må foreligge mangel som ikke skyldes forbrukeren eller forhold på forbrukerens side, dersom Reidar skal kunne kreve noe av selgeren. Hvis det først blir konstatert at det foreligger mangel, må Reidar ha reklamert i tide i henhold til § 27, og har han det, må mangelen fylle kravene i § 32 dersom kjøpet skal bli hevet.

Vi drøfter først spørsmålet om varen har mangel i lovens forstand. Spørsmålet om mangel avgjøres på grunnlag av forbrukerkjøpsloven § 16, jf. § 15. Siden det ikke er avtalt noe spesielt mellom partene, har varen mangel hvis den ikke er i samsvar med ett eller flere av kravene i § 15, se § 16(1) a. Ett av disse kravene står i § 15(3) a der det går fram at varen skal passe til sitt formål. I dette tilfellet er formålet å beskytte

mot regn. Regntøyet kan ikke låses med glidelåsen, og buksa har revnet. Dette er tilsynelatende mangler som gjør at regntøyet ikke helt passer til formålet. Det er også et krav i § 15(3) b at varen må svare til det forbrukeren har grunn til å forvente. Reidar har grunn til å forvente at glidelåsen fungerer og at buksa ikke revner ved normal bruk.

Skal det foreligge mangler i lovens forstand, må de ha vært til på leveringstidspunktet, jf. § 18. Leveringen skjedde da Reidar kjøpte regntøyet i sportsforretningen, det vil si da han fikk det i sin besittelse, se § 14(1) og § 7. I forbrukerkjøp blir mangler som viser seg innen to år etter levering, regnet for å ha eksistert ved overtakelsen. I dette tilfellet har den ene mangelen (glidelåsen) vist seg straks og den andre mangelen (revnen) innen fire måneder etter levering. Vilkåret i § 18 er derfor oppfylt.

Det er også et vilkår for heving at manglene ikke skyldes forbrukeren, jf. § 26. Oppgaven er for sparsom med opplysninger om dette til å avgjøre problemet med sikkerhet. Revnen i buksa kan skyldes produksjonsfeil, men den kan også skyldes at Reidar har kjøpt for trang bukse, at han har lagt på seg eller vært uforsiktig. Jeg lar tvil om faktum komme Reidar til gode og antar at revnen ikke skyldes Reidar. Revnen er derfor en mangel.

Den defekte glidelåsen kan også i prinsippet skyldes uforsiktig bruk. Men siden denne feilen viste seg allerede ved første gangs bruk, antas også denne feilen å være en mangel som ikke berodde på Reidar. Etter dette konstaterer jeg at regntøyet har mangler i form av defekt glidelås og revnet bukse.

Neste problem er om Reidar har reklamert i tide i henhold til forbrukerkjøpsloven § 27. Etter § 27(1) må han gi melding om de manglene han vil reklamere på, innen rimelig tid. Denne fristen er ved forbrukerkjøp aldri kortere enn to måneder fra det tidspunkt mangelen ble oppdaget. Det ble meldt fra om revnen en uke etter oppdagelsen, altså godt innenfor fristen. Melding om glidelåsen ble derimot gitt over fire måneder etter oppdagelsen. Det er ikke nødvendigvis urimelig å vente noe mer enn to måneder, men i dette tilfellet antar jeg at fire måneder blir for seint. Reidar har derfor tapt retten til å reklamere på glidelåsen.

Deretter må vi vurdere om vilkårene i § 32 er oppfylt. Vilkårene synes oppfylt. Det foreligger ingen opplysninger som tilsier at selgeren kan bevise at mangelen er uvesentlig. Revnen kan føre til at regnbuxen ikke oppfyller sitt formål om å holde vannet ute.

Det er ikke opplyst om selgeren ønsker å sørge for retting eller omlevering etter § 29(3). Dersom selgeren vil tilby omlevering, kan han hindre at Reidar hever kjøpet. Jeg har etter dette kommet til at Reidar kan heve kjøpet.

Konklusjon: Reidar kan heve kjøpet.

Erstatning

Spørsmålet nå er om Reidar kan kreve erstatning for merutgiftene til dekningskjøpet. Merutgiften hans er differansen mellom det nye og det gamle regntøyet, kr 400.

Ansvarsgrunnlaget er selgerens objektive erstatningsansvar etter forbrukerkjøpsloven § 33. Det som skal erstattes, er det økonomiske tapet som mangelen har påført Reidar, jf. §§ 52 og 53.

Reidar har også plikt til å begrense tapet i henhold til forbrukerkjøpsloven § 54. En slik begrensning ligger i at Reidar må kommunisere med selgeren for å få undersøkt hvordan tapet skal kunne begrenses. For det første bør Reidar varsle om at han vil foreta dekningskjøp. Det kan føre til at selgeren velger å omlevere, for eksempel ved at han skaffer Reidar nytt regntøy til en lavere pris enn kr 799. For det andre må et eventuelt dekningskjøp være forsvarlig, jf. § 53(1). Det kan ikke regnes som forsvarlig og rimelig at Reidar foretar dekningskjøp av et mye dyrere regntøy av bedre kvalitet. Han har bare krav på å få dekket merutgifter til tilsvarende regntøy. I mangel av nærmere opplysninger om dekningskjøpet antar jeg at det ikke var «forsvarlig». Reidar får derfor ikke dekket merutgiftene til det nye regntøyet.

Konklusjon: Reidar gis ikke medhold i erstatningskravet.

TEST DEG SELV

1. Hva er vilkåret for at en kjøper skal kunne kreve noe av selgeren når han mener at varen ikke er som den skal?
2. Hvor raskt må kjøperen reklamere for ikke å tape sine rettigheter?
3. I hvilken grad kan kjøperen holde kjøpesummen tilbake?
4. Når kan kjøperen kreve at selgeren reparerer varen?
5. Når kan kjøperen kreve ny vare?
6. Når kan kjøperen kreve prisavslag?
7. Hvilke vilkår må være oppfylt for at kjøperen kan heve kjøpet?
8. Hvilke vilkår må være oppfylt for at kjøperen kan kreve erstatning?